

сний піп буде тоді не речником якогось ма-
бутнього бога, але переказчиком природи. І
тої хвилі перестане існувати і церква. І
припорошених вівтарах погаснуть свічки і з-
плакані лампки, а міль поїсть зів'яні кармазини
проповідниць і крилосів; біблія знайде своє
місце між всілякими Шастрами, Пурунами, Ве-
дами, Едами, Сагами і Коранами, а пута пони-
жуючої віри спадуть з умів людства.

“Але-ж”, — скаже якась побожна душа, —
“ви не можете пояснити всего; ви не можете
поняти всего; і се власне, що ви не можете
пояснити і чого ви не можете поняти — є мо-
їм богом”.

Ми з кожним днем пояснюємо щораз біль-
ше. Ми з кожним днем більше розуміємо; і
тому ваш бог з кожним днем зменшується.

Наколи се не повело ся, тоді та релігійна
душа опирає ся на тім, що нічого не може
існувати без причини, з виїмком самої причи-
ни, і що сею власне неспричиненою причиною
є бог.

На се ми знова відповідаємо: Всяка при-
чина мусить принести наслідок, бо так довго,
доки вона не приносить наслідку, вона не є
причиною. — Всякий наслідок, знова, мусить
статись причиною. Тому в природі річий не